

ПОЛЬЩА, С.Р.С.Р. І ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

(Стаття М. Лозинського.)

II. ЗАХІДНА УКРАЇНА ПІД ПОЛЬСЬКИМ ЯРМОМ.

Важко спокійно писати про стан західно-українських земель під Польщею. Важко спокійно писати про ту страшну несправедливість, про те міжнародне насильство над вісімдесятьма мільйонами українського населення, що кривавилося в важких, нерівних боях за своє визволення і залило власною кров'ю, стало здобиччю історичного ворога, підставою великодержавних аспірацій сучасної Польщі.

Українські землі, що їх загартувала Польща, становлять майже половину території польської держави. Самого українського населення на цих землях налічується вісім мільйонів, а з національними меншинами (євреями, поляками, німцями) понад десять мільйонів; отже, Західна Україна, по-неволену Польщею, перевищує територію, і населенням чимало менших західно-європейських держав.

Підчас моєї пропагандної праці закордоном один міністр однієї з цих держав (не називаючи його імені, бо на нього накладається зараз польська преса й польська дипломатія) сказав мені: "Я вас розумію, вісім мільйонів — це вже нарід (слово "нарід" він розумів по західно-європейському, як державу), — але що я вам пораджу?".

Відокремте Західну Україну від Польщі, далі відокремте від неї Західну Білорусь, — і лишиться невелика держава, Польща в етнографічних межах, яка не матиме претензій до великодержавних аспірацій — "од моржа до моржа".

Політику польської шляхти супроти українського народу в Галичині характеризують була покійний посол Євген Олесницький таким порівнянням: "Уявіть собі людину, заковану в кайдани. І ледве вона визволилася з кайданів одну руку, а вже простягає її, щоб здавити за горло свого сусіда". Посол Олесницький мав на увазі по-неволену Польщі Росію, Пруссію й Австрію і ту свободу польської шляхти в Галичині, яку вона використовувала, щоб держати в кайданах український нарід.

Коли ж наприкінці імперіалістичної війни Польща в наслідок міжнародних стосунків дістала державну незалежність, вона вже не одною, а обома руками, користуючись поміччю Антанті, якій була й в етні, здавала за горло українців, білорусів, литовців, — ті народи, що за їхньої неволі виростила колишня великодержавна міць історичної шляхетської Польщі; тоді знов на їхніх поневолених збудували нову великодержавну імперіалістичну Польщу, / Польщу польської шляхти, польської буржуазії, польського куркуля й зрадничів.

ДЖИМ ТУЛІ,

ЖЕБРАКИ ЖИТТЯ.

АВТОБІОГРАФІЯ БОСЯКА.

Переклав І. Ю. Кулик.

(Продовження.)

Коли мимо гуркотів потяг, всі тремпи, знав, дико хвилювалося довкола мене й танцювали обертуюю юрбою божественних по дахах вагонів. Я бачив, як риштовання мосту збивало їхні голови з потягу. А вони все танцювали, обдерті й безголові, з величезними очима, що лисіли просто з їхніх грудей.

Чоловік з округлими раменами приходив опівдні й увечері. Другого дня він переконувався, що я не вдаю, отже він дав мені два долари й сказав, щоб я йшов до лікарів. Я ледве тримався на ногах, але так-сяк доїздив до того ескулапа.

Він дав мені ліків і натякнув про тифоїдну пропастищу. Я зрозумів його. Чоловік з округлими раменами дав мені ще долар, а п'ятьдесят центів у мене залишилося з попередніх. Не попросивши ні з ким, я сів на товарний потяг, що йшов на Чикаго.

Я благав води на даху гарячого потягу. Горло мені горіло, щелепи боліли. Голова три-

ків соціалізму — провідників ППС.

"Західні границі дістали ми як любовний дар Антанті, східні мусимо собі здобути!" — сказав 1919 р., підчас першого польського походу на українські, білоруські й литовські землі, перший президент Польської Республіки Пилсудський.

Який широкий був цей єдиний польський національний фронт, що сунув на схід, щоб "огнем і мечем" здобути й зміцнити панування нової шляхетсько-буржуазно-куркульської Польщі над Україною, Білоруссю та Литвою, видно найліпше з того, що цей фронт стояв під командою визначного діяча ППС — Пилсудського й цілого штабу ППС-івських провідників.

Бо не тільки ППС-івцям Пилсудський був першим президентом відбудованої Польщі, — першим прем'єром був ППС-івець Морачевський, першим міністром закордонних справ ППС-івець Леон Василєвський, організатором польського повстання проти української революційної влади у Львові ППС-івець Гавснер, а в рядах польського війська, що посувало на Галичину, щоб у морі крові затопити національно-революційні змагання українського селянства й робітництва, билися сини й дочки найвизначніших ППС-івців.

Ця спроба ППС-івців шляхетсько-буржуазно-куркульської Польщі тягнеться чорною смугою через усі десять літ відбудованої польської держави. ППС-івець Дашинський разом із провідником польських куркулів Вітосом утворив "селянсько-робітничий уряд" 1920 року, підчас другого походу Пилсудського на Київ і Вільно.

ППС-івець Недзиковський разом із провідниками "Визволення" Тугутом об'їздили 1924 року Західну Європу, переконуючи ті радикальні кола, що виступили були з маніфестом проти білого терору в Польщі, що обвинувачення поневолених народів проти Польщі неправдиві, що їхнє джерело — "білшовицька агітація". І нарешті ППС-івець Дашинський, як маршалок теперішнього союму, мав сумну відвагу заборонити українським послам уживати назви "Західна Україна", заявляючи, що в границях польської держави всі мусять бути польські. Пригадаймо — це той самий Дашинський, що перед тридцятьма роками, на конгресі австрійської соціальної демократії, заявив був, що польську культуру в Східній Галичині несуть на своїх плечах півчверта мільйонів українського селянства. А тепер він, як маршалок польського шляхетсько-буржуазно-куркульського союму, виступає обов'язком цієї польської культури.

Ось яким широким "єдиним національним фронтом" сучасна Польща скоує важкими

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ВСЕУКРАЇНСЬКА КАРТИННА ГАЛЕРІЯ.

Головна наука звернулася через ВУЦВК до уряду РСФРР з проханням дати для ново утвореної всеукраїнської картинної галерії низку експонатів з музейних фондів Москви й Ленінграду. Це прохання задоволено. З музейних фондів РСФРР уже виділено кілька сот картин і виробів з бронзи та порцеляни. Серед картин є речі Серова, Рєпіна та інших. Для галерії придбано зразки творчості художників лівих малярських течій. Заразом галерія матиме до 2.000 картин. Союзний уряд асигнував 6.500 карб., на які придбано картини Боровиковського, Левітського та інших, а також графіку Нарбута.

ПОКЛАДИ ТРЕПЕЛА НА УКРАЇНІ.

В Могилів-Подільським і округі відкрито поклади трепела, дуже цінної копалини, що вживається в шліфувальному виробництві, а також при виробництві фарб, гуми, мила, кераміки то-що. Трепел ввозиться до Радянського Союзу з закордоном.

Недавно моголів-подільський держпромкомбінат почав розробляти трепела в невеликих розмірах. Держпромкомбінат надіслав перші зразки трепела за кордон. Видатні англійські фірми після аналізу українсько-

го трепела визнали, що якість його перевищує закордонну. Трепел залягає в землі ширіною більше 3-ох метрів. Розробки почалися і ведуться відкритим способом.

ВИСТАВА ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА.

За постановою нар. комісії освіти в грудні місяці в Києві має відкритися всеукраїнська вистава театального мистецтва, що матиме невеличкий відділ станкового малярства. На виставі буде репрезентовано експонати з усіх театрів України.

НОВА ВЕЛИКА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ НА УКРАЇНІ.

Центральна електротехнічна рада (ЦЕР) розглянула кошторис технічного проекту нової електростанції для обслуговування Криворізького рудного басейну. Загальну потужність станції намічено в 30.000 кіловат, причому, насамперед, треба встановити 2 турбогенератори по 10.000 кіловат. Загальну вартість усіх робіт першої черги ЦЕР прийняв в сумі 15.188,000 карб. Закінчення робіт першої черги приростає до 1. листопада 1929 року.

На підставі постанови ЦЕР Голоелектро дозволив Південнорудному трестові почати будівництво станції.

В ШЛЯХЕТСЬКІЙ ПОЛЬЩІ.

ПОЛЬСЬКИЙ БУДЖЕТ НА 1929 — 30 РІК.

На 9. жовтня скликав прем'єр Бартець засідання польської кабінетної ради з участю лише самих польських міністрів і маршала Пилсудського. На тому засіданні обговорили проект бюджетового прелімінара на 1929 — 30 рік. Міністер фінансів "передбачує" доходи на той час у висоті 2.809,2 мільйонів, а видатки мали-б вийти 2.801,9 мільйонів злотих. В проект бюджетового прелімінара є видатки на 128 мільйонів зл. вище, чим на 1928 — 29 рік.

ПО СЕЛАХ РОЗСИПАЛИСЯ ЕКЗЕКУТОРИ.

В жовтні припаде речиньш плачення цілого ряду податків у Польщі. Мають бути зложені рати ґрунтового і промислового податку. В цьому місяці припаде також речиньш платності доходного податку. Польське міністерство скарбу видало приказ податковим урядам стягнути податок в пору, дораджуючи користуватися ексекційними заходами:

кайданами західно-української землі, топчучи ногами свої міжнародні зобов'язання про права, які вона повинна дати українському населенню цих земель. (Кінець буде.)

ПРИСУД У МАРИЯВІТСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

В дні 11. жовтня видав суд у Плоцку присуд в справі єпископа мариавітського Ковальського, обвиненого за неморальну поведінку із законниками та вихованнями польського монастиря. Ковальський дістав 4 роки домі поправки. Цю кару замінено йому при приміненні амністії на 2 роки і 8 місяців.

МЕЛЬДУНКИ.

На основі 25. устного закону про контролю руху населення хто не сповнить мельдункових формальностей, коли перебуває в якійнебудь місцевості більше як 24 год., буде покараний гривною до 2.000 зол. або в'язницею до 4 тижнів зг.л. обома тими карами включно. Обов'язаний зголошувати власник або арендатор дому, в якому живе той, хто підлягає зголошенню.

ПРОВКАТОР.

У південському повіті арештувала польська поліція 30 членів Комуністичного Союзу Молоді. Усіх їх видав Вацлав Томасевич, про котрого пишуть польські газети, що "він головний причинник до ліквідації комунізму на терені повіту". Незадовго після арештовань найдено Томасевича неживим на цвинтарі, постріленого кількома кулями.

РІЖНІ ВІСТІ.

ЕПІСКОПОВІ ПІ ЧОРТОВІ.

У Мадриді помер мільйонер Гутансо, що від літ жив самотно серед лікарських книг, в яких студював свою уявлену недуго. Довгі роки збирав він дорожні монети, які безпосередньо перед смертю власноручно затопив в морі. Залишений ним заповіт каже багато про його душу, яку він передає чортів для спроби, що він з неї не матиме більше потіхи, ніж сам її власник за життя.

Свою віллу також записує чортів, з проханням написати відповідну присягу на її фронті. Вірний слуга має її пильнувати. Відвідувати її ні на правляти не вільно, заки вся не розвалиться. На доказ, що Гутансо не має спеціальних симпатій до чорта, він записує більшість своєї майні епископів з Севілі, що має відправити богослуження за його душу. Велику частину майна записав він одній жінці, в якій він кохався 30 літ тому і якої від цього часу не бачив.

АРХЕОЛОГІЧНА ЗНАХІДКА В ГУАТЕМАЛІ.

Англійська преса повідомляє про відкриття в Гуатемалі таємної піраміди, яку збудував невідоме плем'я надовго перед епохою Май. Піраміду найшли підчас розкопок міста Май-Акасатана. Вона покрита незрозумілими знаками, які доказують, що в центральній Америці існувала мова досі невідома археологам. По боках піраміди вирізані людські маски і подоби змії, а в середині є останки жіночих кістяків.

ФРАНЦІЯ МСТИТЬСЯ НА АМЕРИКАНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТАХ.

Французька поліція арештувала американського кореспондента Горена, який переслав своїй агенції тайний об'їзник Бріана в справі французько-англійської флотової угоди.

Після переслухання викинено його з границь Франції. Інцидент з Гореном обурив американське громадянство. Повірений у справах Америки з'явився негайно в французькому м-ві закордонних справ і зложив протест. Союз американських журналістів запротестував також.

ІТАЛІЯ РОЗБУДУЄ ФЛОТУ.

В слід за франко-італійським договором Муссоліні припоручив адміралові Сірінні виготовити новий проект розбудови італійської військової флотії. При тому висказав Муссоліні, що Італія мусить мати найсильнішу флотію на Середземному морі.

СТРАШНА ЕКСПЛІЗІЯ АМУНІЩІ.

У Мелілі (Танжер) вибухнула амуніція в одній із околиць фортеці. Було 67 убитих, а раниених 215.

ПРОГРАМА ЛИСТОПАДОВОЇ КАМПАНІЇ У ВІННІПЕГУ.

Кожного листопада, коли відбувається пресова кампанія допомоги українській робітничо-фермерській пресі, листопадовий комітет дає гарні представлення й концерти, влаштовує розігрівки й забави, виголошує промови про значіння преси. Робить він це не тільки тому, щоб придбати фондів в користь своєї преси, але й тому, щоб поглибити свідомість робітників і фермерів, організуючи їх довкола своєї преси.

Театрально-концертна програма листопадового комітету у Вінніпегу на листопад, що буде переведена в Українським Робітничим Домі, така:

В СУБОТУ, 3. ЛИСТОПАДА, відбудеться в Укр. Роб. Домі дуже цікава п'єса в 3-ох діях п. н. "КОЗАК ГОЛОТА". Це п'єса з козацьких часів на Україні. В ній змальовується козацький Довбуш, що провадив боротьбу з польськими панами, та такі провідні козацькими отаманами.

В НЕДІЛЮ, 4. ЛИСТОПАДА, ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ, в якому візьме участь Дівоча Мандолінова Орхестра та Дуга Орхестра відіду Р.З.Т. В програмі нові твори.

В СУБОТУ, 10. ЛИСТОПАДА, в роковини смерті українських борців-революціонерів: Мельничука, Шеремети й Цепка Драмспівгурток відіграє славу драму тов. М. Ірчана — "ДВАНЦЯТЬ".

В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДА, ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ музичних і співачських сил при Українським Робітничим Домі. В ПОНЕДІЛОК, 12. ЛИСТОПАДА, ВЕЛИКА ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА за збіркою річей і фондів на розігрівку.

В СУБОТУ, 17. ЛИСТОПАДА, велика і повчальна драма — "ДІТИ НУЖДИ".

В НЕДІЛЮ, 18. ЛИСТОПАДА, ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ Дівочої Мандолінової Орхестри з новою програмою.

В СУБОТУ, 24. ЛИСТОПАДА, Драмгурток відіграє дуже гарну комедію.

В НЕДІЛЮ, 25. ЛИСТОПАДА, ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ Другої Групи Мандолінової Орхестри.

В СЕРЕДУ, 28. ЛИСТОПАДА, на закінчення кампанії ВЕЛИКА РОЗІГРАВКА корисних і цінних річей.

Є це одна з найбільших пресових кампаній і віримо, що українське робітництво у Вінніпегу заповнить сально Укр. Роб. Дому у всі вище згадані вечери і багато з цього користає. КОМІТЕТ.

ПРОГРАМА ЛИСТОПАДОВОЇ КАМПАНІЇ В ЕДМОНТОНІ.

Листопадовий комітет у Едмонтоні, Алта., докладає всіх старань, щоб кампанія допомоги нашій пресі пройшла, якнай-успішніше.

Кампанію започатковує він дуже смішною комедією "НЕДОРОСТОК" в СУБОТУ, 3. ЛИСТОПАДА.

В НЕДІЛЮ, 4. ЛИСТОПАДА, ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ-МІТІНГ вшанування 11-их роковин Жовтневої революції.

В СУБОТУ, 10. ЛИСТОПАДА відіграно буде славу драму тов. М. Ірчана "ДВАНЦЯТЬ".

В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДА, КОНЦЕРТ-СВЯТО для вшанування шестих роковин смерті славних борців: Мельничука, Шеремети й Цепка.

В СУБОТУ, 17. ЛИСТОПАДА, ФАМІЛІЙНА ЗАБАВА, що її устроює відділ Жіночої Секції.

В НЕДІЛЮ, 18. ЛИСТОПАДА, ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ відділу Секції Молоді.

В СУБОТУ, 24. ЛИСТОПАДА, Драмспівгурток відіграє дуже гарну драму тов. М. Ірчана "БЕЗРОБІТНИ".

В НЕДІЛЮ, 25-го ЛИСТОПАДА, ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ-МІТІНГ.

Все це відбуватиметься в Укр. Роб. Домі і ми визнаємо робітництво Едмонтону й околиці прийти громадою на всі ці вистави, допомогти своїй пресі й провести корисно для себе час.

Щоб дати нагоду найбільшому робітникові стати передплатником "Укр. Роб. Вістей", річну передплату на них в місяці листопада знижено для всіх нових передплатників на \$3.00 на рік. Тому ставайте передплатниками "Українських Робітничих Вістей" в місяці листопада.

Всім новим передплатникам, що відновлять передплату на "Укр. Роб. Вісті" в листопад, дається гарна премія в книжках: річний передплатникам за \$1.00 вартості, а піврічним за 50 центів вартості!

Приєднуйте нових передплатників "Укр. Роб. Вістям"! Відновляйте передплату на слідуєчий рік! Вирішуйте залегу передплату!

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

"СВІТ МОЛОДІ"

що виходить у Вінніпегу і друкує приступні для молоді статті, вірші, оповідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фермерської молоді.

Поширюйте Вістку про цей журнал! Збирайте нові передплати!

На шілий рік передплата виносить тільки 50 центів.

Поводючись з грішми посилайте на таку адресу:

"THE YOUTH'S WORLD" Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.